

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/2
KARAR NO : 2021/22
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : R.K.
Vekili : Av. B.A.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. Z.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 07/05/2018 tarihinde müvekkilinin e i smail Kurt idaresindeki 56 A.... plakalı aracın, Viran ehir Siverek A a 1 Dilimli Mahallesi mevkiinde karayolu kenarındaki kayaya çarpması sonucu, .K.'nın ya amını yitirmesi sebebiyle müvekkilinin destekten yoksun kaldı ndan bahisle ve fazlaya ili kin talep ve hakları saklı kalmak kaydıyla imdilik 1.000 TL maddi zararın tazminine karar verilmesi istemiyle davalı idare aleyhine idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N BA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. Diyarbakır 3. dare Mahkemesinin 25/12/2018 tarihli ve E.2018/2133, K.2018/1758 sayılı dosyasında "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine" dair verdi i karar istinaf edilmeksizin 21/03/2019 tarihinde kesinle mi tir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir;

"..2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13. maddesinde; "Karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu lar, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlüdür. Çe itli ki i, kurum ve kurulu lar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalı malarda; a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kurulu tan izin almak, b) Çalı maları, gerekli önlemleri alarak, kaldırarak ve devamlılı ını sa layarak, trafik akımını ve güvenli ini bozmayacak tarzda yapmak, e) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek, d) ehir içi karayolu kenarında çe itli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçi sa lamak ve yaya yollarını trafi e açık bulundurmak, zorundadırlar. Bu çalı malar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan ki ilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir." hükmüne, 110. maddesinde ise; " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç

kazalarından dolayı hukuki sorumluluğu aili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilmesi gibi kazanın vuku olduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 07.05.2018 tarihinde davacının ekinin idaresindeki 56 AV 631 plakalı aracın karayolu kenarındaki kayaya çarpması sonucu Viranşehir Siverek Aa Dilimli Mahallesi mevkiinde kaza meydana geldiği, bu kazada davacının ekinin kaybettiği, ekinin vefatı sebebiyle kendisi ve çocuklarının destekten yoksun kaldığından bahisle fazlasıyla aili kin haklarını saklı tutarak açtığı davada imdilik 1.000,00-TL maddi zararının tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılmakta olan davada, davacının müteveffa ekinin idaresindeki araç ile yapılan ve davacının ekinin ölümü ile sonuçlanan kaza sonucu oluşan zararın, davalı idarenin yapımı, bakımı ve işletilmesi ile görevli ve sorumlu olduğu yolda trafik düzeni ve güvenlik önlemlerini almaması nedeniyle idarenin hizmet kusuruna dayandırılan tazmin isteminden kaynaklandığı ve bu nedenle de işbu uyuşmazlığın yukarıda hükümlerine yer verilen 2918 sayılı Kanun'dan doğan bir sorumluluk davası niteliğinde olduğu anlaşılmakla, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110.maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır"

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/11/2019 tarihli ve E.2019/49, K.2019/352 sayılı dosyada "Dava dilekçesinin yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava artı yokluğundan usulden reddine" karar vermiş, aleyhine kanun yoluna gidilmeyen bu kararın da kesinleştiği anlaşılmıştır. Bu kararın gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir;

"...Dava, davalı idare aleyhine yolda bulunan taşıta hakkında gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle bakım ve yapım hususunda trafik düzenini ve güvenliğini sağlamak üzere görevli olan idare (hizmet kusuruna) dayanılarak açılan tazminat istemine aili kinlidir.

Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davaya o hukuk sistemine dâhil yargı mercilerinden hangisinde bakılacağı ifade eder. Uyuşmazlığa hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup mahkemece re'sen dikkate alınması gerekir.

Bir kamu hizmeti görmekle yükümlü davalı idareye 2918 sayılı KTK'nın 7/a maddesinde; karayollarında mal ve can güvenliğini sağlamak için gerekli önlemleri yapmak ve aldırma görevleri verilmiş bulunmaktadır. Bu görevin 2918 sayılı Yasada verilmiş olması bunun ihlali nedeniyle oluşan zarardan dolayı idarenin Özel Hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurur. Hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gereklidir."

5. Oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dava dosyası içindeki idari yargı dosyası bilgileri ile beraber Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/12/2020 tarihli ve E.2019/49 esas sayılı üst yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliğini sağlamak için trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini sağlamak için ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların

uygulanmasını ve denetlenmesini ilgili kurulları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

7. Aynı Kanunun, “Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri” başlıklı 7. maddesi şöyledir;

“Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliğini yönünden gerekli düzenleme ve iyileştirmeleri yaparak önlemleri almak ve aldırarak,
- b) Tüm karayollarındaki iyileştirme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,
- d) Trafik ve araç tekniklerine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,
- e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve iyileştirmek,
- f) Trafik kazalarının oluşma nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,
- g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol kenarı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kurullarla hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,
- h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile iyileştirmeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırarak,
- j) (Değişiklik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli iyileştirme yapılması için en yakın trafik kurulu ile teslim etmek,
- k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır”

8. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde “leteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kurulları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek Daire Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz” denilmiştir.

9. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.”

denilmektedir.

B. Yargı Kararları

10. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini u gerekçe ile oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı in çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı in çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

12. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki “Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciiin görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciiin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteler” hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile

do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

13. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yöneme nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ını tanımlı tır.

14. Olayda, adli yargı yerince, kar ı görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi , görevli merciin belirtilmesi için resen Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulmasına da karar verilmi tir.

15. Bu haliyle, ba vurunun her ne kadar davanın taraflarınca yapılmadı ı ve 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yöneme uyulmadı ı anla ılmı ise de, adli yargı yerince resen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesinin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyu mazlık Mahkemesinin kurulu amacına uygun olacaktır. Sonuçta usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, adli ve idari yargı yerleri arasında do an görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

17. Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kazada, e i vefat eden davacının, olayın gerçekleşmesinde kusurlu oldu u gerekçesi ve davalı idareden destekten yoksun kalma tazminatı istemiyle açılmı tır.

18. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

19. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdi inden, Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/11/2019 tarihli ve E.2019/49, K.2019/352 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/11/2019 tarihli ve E.2019/49, K.2019/352 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

25/01/2021 tarihinde üye Ahmet ARSLAN'ın kar ı oyu ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak amacıyla yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karârında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 25/01/2021

ÜYE
Ahmet ARSLAN